

Dnro TRE: 8411 /00.01.01/2012

161 § Tampereen kaupungin lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Kh 4.3.2013

Strategiajohtaja Reija Linnamaa:

"Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen kunnan- ja kaupunginhallituksilta sekä lukuisilta muilta viranomaistahoilta ja sidosryhmittä lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta. Lausunnot on pyydetty 7.3.2013 mennessä.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevalle työryhmän jatkumona syksyllä 2011 käynnistyneelle laajalle selvitystyölle. Työryhmän tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta, laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta, tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelaksi.

Lakiluonnoksen mukaan kuntarakennemuutos toteutetaan kuntien velvollisuudella selvittää kuntien yhdistymistä. Selvitys yhdistymisestä on laadittava, mikäli yksikin seuraavista kolmesta selvityspäätöksestä osoittaa selvitystarvetta: 1) palveluiden edellyttämä väestöpohja; 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne; 3) kunnan taloudellinen tilanne.

Selvityksen tavoitteena on saada aikaan esitys kuntien yhdistymisestä ja siihen liittyvä yhdistymissopimus. Selvitykseen tulee aina sisältyä vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä ja palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaan, selvitys taloudellisesta tilanteesta, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta sekä yksityiskohtainen arvio kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista.

Esityksessä ei laajenneta valtioneuvoston toimivaltaa päättää yleisesti kuntien yhdistymisestä kuntien valtuustojen sitä vastustaessa. Päätöksenteko kuntien yhdistymisestä perustuisi pääsääntöisesti kuntien yhteiseen esitykseen. Ainoa poikkeus tästä olisi erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn kytketty valtioneuvoston toimivalta päättää kuntien yhdistymisestä.

Tampereen kaupungin näkökulmasta kuntarakennelakiluonnos on tavoitteiltaan oikea. Yhteiskunnan eheyden, Suomen kilpailukyvyyn ja hyvinvointivaltion turvaamisen näkökulmasta kuntauudistuksen toteuttaminen on välttämätöntä. Keinot tavoitteiden saavuttamiseksi vaativat kuitenkin lisää johdonmukaisuutta. Uudistuksen edetessä kansallisen hallituksen on kyettävä selkeään tavoitetilan viestintää suurilla kaupunkiseuduilla tehtävien selvitysten osalta.

Esitys Tampereen kaupungin lausunnoksi kuntarakennelakiluonnoksesta on pykälän liitteenä."

Yhteyshenkilö: strategiajohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus. Konsernijohtaja Yli-Rajala:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä Tampereen kaupungin lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta.

Edelleen kaupunginhallitus päättää

esittää valtuuston päätettäväksi,

että Tampereen kaupungin lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta merkitään tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ilmoitus Linnamaa Reija/talli, Salkoaho Tuukka/talli, valtiovarainministeriö@vm.fi

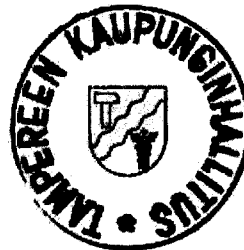
Lisätietoja apulaiskaupunginlakimies Tiina Kyötilä-Vettenranta, puh. 040 778 0695, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Liitteet Tampereen kaupungin lausunto (luonnos)
Lausuntopyyntö kuntarakennelakiluonnoksesta
Lakiluonnos perusteluineen
Kuntauudistuksen eteneminen
Kuntauudistuksen muiden hankkeiden eteneminen
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriryhmän esitys sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskeviksi linjauksiksi

Otteen oikeaksi todistaa<

Elina Nikkilä
päättövalmistelusihteeri

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Oikaisuvaatimusohjeet

Kaupunginhallituksen päätöksiin, pykälät 159, 163–166, 168–170, tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat
- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 91 §), pykälät 157–158, 160–162, 167, 172–186
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KvesL 26 §), pykälät _____

Oikaisuviranomainen

Oikaisua haetaan Tampereen kaupunginhallitukselta, osoite: Tampereen kaupunki, Kirjaamo, Puutarhakatu 6, PL 487, 33101 Tampere.

Oikaisun voi lähettää myös virallisen sähköisen asioinnin lomakkeella, <http://www.tampere.fi/asiointi> tai sähköpostilla: kirjaamo@tampere.fi
Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvallisuudesta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Tiedoksisaantiin sovelletaan, mitä valitusosoituksen kohdalla sanotaan.

Valitusosoitus

Kaupunginhallituksen päätöksiin, pykälät 171 saa muutosta hakea se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, kun se ei ole muuttunut kaupunginhallituksessa, saa muutosta kuitenkin hakea vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 91 §), pykälät _____
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa (KvesL 26 §), pykälät _____
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §), pykälät _____

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälät _____, koskien liikennelupaa saa muutosta hakea luvan hakija ja luvan haltija, jonka oikeuteen päätös voi vaikuttaa. Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. (L luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä 25 §).

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälä _____, osalta saa ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös myyjä hakea muutosta valittamalla (EtuostoL 22 §).

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälä _____, osalta saa muutosta hakea jokainen sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan.

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälät _____ koskien viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisia päätöksiä, saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (JulkisuusL 33§).

Valitusviranomainen

Muutosta haetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta, osoite:
Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna.
Faksi: 029 56 42269, sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettamisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Pöytäkirja on ollut nähtävillä 12.3.2013.
Päätös on annettu postin kuljetettavaksi _____.
Päätös on lähetetty sähköpostilla 5.3.2013.
Asianosainen on vastaanottanut pöytäkirjanotteen _____.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytetty, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirja

Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä selvitys siitä päivästä, josta valitusaika alkaa.

Omalla vastuulla valituskirjan voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Valituksen voi toimittaa myös sähköisesti. Valituksen on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä riippumatta siitä, toimitetaanko valitus postitse vai sähköisesti.

"Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista annetun lain (701/93) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 90 euroa".

4.3.2013

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Tampereen kaupungin lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen kunnan- ja kaupunginhallituksilta sekä lukuisilta muilta viranomaistahoilta ja sidosryhmiltä lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 7.3.2013 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Tampereen kaupunginvaltuusto antoi huhtikuussa 2012 lausunnon valtiovarainministeriölle kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvityksestä. Lausunnon keskeinen viesti tuolloin oli, että Tampereen kaupunki pitää kunta- ja palvelurakenteen uudistamista tarpeellisena ja haluaa, että Tampereen kaupunkiseutua koskeva erityinen kuntajakoselvitys käynnistetään. Lisäksi hyväksyttiin toivomusponsi, jossa todetaan, että mikäli kuntajakolain mukainen selvitys ei ole toteutettavissa, tehdään selvitys, jonka tavoitteena on tuoda esiin vaihtoehtoisia seudullisen yhteistyön ja päätöksenteon rakenteiden malleja (esimerkiksi Metropoli-hallinto) siten, että selvitys voisi tukea kuntarakennelain ja uuden kuntalain sisällön valmistelua.

Kuntarakennemuutoksen tavoitteista

"Hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa

4.3.2013

*erikoissairaanhoidon ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lu-
kuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopoli-
tiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntara-
kenteiden hajautumiskehitykseen.”*

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman kirjaus kuntauudistuksen tavoitteista on perusteltu. Yhteiskunnan eheyden, Suomen kilpailukyvyn ja hyvinvointivaltion turvaamisen näkökulmasta kuntauudistuksen toteuttaminen hallitusohjelmassa mainituin tavoittein on välttämätöntä. Tässä suhteessa lausunnolla oleva rakennelakiluonnos on tavoitteiltaan oikea. Lain keinovalikoima tavoitteiden saavuttamiseksi ei kuitenkaan ole riittävä.

Tampereen kaupunkiseudun kaltaiset aluetaloudet toimivat maamme elinkeinoelämän vetureina, ja koko maan hyvinvointi on riippuvainen näiden alueiden menestyksestä. Uudistuksen edetessä hallituksen on kyettävä selkeään tavoitetilan viestintään uudistuksen aikaansaamiseksi. Kuntauudistuksen onnistumisen kannalta onkin tärkeää, että jo Paras-hankkeessa tavoitteeksi asetetun vähintään 20 000 asukkaan väestöpohjan saavuttamisen lisäksi suurilla kaupunkiseuduilla saadaan aikaan rakenteellisia muutoksia. Tampereen kaupunki haluaa korostaa, että suuria kaupunkiseutuja tulee tarkastella kuntauudistuksessa toiminnallisina kokonaisuuksina. Niitä ei tule pilkkoa epätarkoituksenmukaisiin osakokonaisuuksiin. Samalla on huolehdittava, että kunnan toimivaltakokonaisuus pysyy vahvana. Se on suomalaisen kuntamallin vahvuus, josta on pidettävä kiinni.

Kuntauudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne, joka turvaa laadukkaat ja yhdenvertaiset kunnalliset palvelut asiakaslähtöisesti koko maassa. Tampereen kaupunkiseudulla on käynnistynyt vuoden 2013 alussa omaehtoinen selvitys seudun tulevaisuuden vaihtoehtoista. Selvityksen tavoitteet ovat monessa suhteessa yhtenevät valtakunnallisen kuntauudistuksen tavoitteiden kanssa. Omaehtoisen selvityksen päämääränä on tukea kaupunkiseudun kilpailukyvyn ja elinvoimaisuuden vahvistamista, asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä sekä hyvän elinympäristön ja kestäväen kehityksen turvaamista. Selvityksessä tarkastellaan erilaisia organisointitapoja, yhtenä vaihtoehtona myös kunta-liitoksia. Organisointimalleja arvioitaessa tulee varmistaa, että valittavan organisointimallin kautta kyetään vahvistamaan alueen kilpailukykyä ja taloutta, eheyttämään yhdyskuntarakennetta, selkeyttämään demokraattista ohjausta, vahvistamaan asiakaslähtöisyyttä ja järjestämään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Kaiken kaikkiaan selvitystyöllä haetaan Tampereen kaupunkiseudulle nykyistä selkeämpää hallittua toiminnallista kokonaisuutta.

4.3.2013

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan kuntauudistuksen tulee johtaa lähidemokratian vahvistumiseen sekä edustuksellisen demokratian että kuntalaisten suoran osallistumisen keinoin. Edustuksellista demokratiaa vahvistettaessa on varmistettava se, että uusilla toimielimillä on todellista päätösvaltaa. Tulevan kuntalain uudistuksen yhteydessä tuleekin luoda toimintamalleja paikallisuuden korostamiseksi ja lähidemokratian turvaamiseksi. Tampereen kaupunki on valmis kehittämään ja kokeilemaan mahdollisessa uudessa kunnassa erilaisten lähidemokratiaa vahvistavien toimintamallien käyttöönottoa, mikäli uusi kuntalaki sen mahdollistaa. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan kuntauudistuksen osakokonaisuuksien tavoitteiden tuleekin tukea toisiaan nykyistä selkeämmin.

Selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä

Lakiluonnoksessa esitetään yksityiskohtainen kuvaus selvityksen sisällöllisistä vähimmäisvaatimuksista. Tällä luodaan selkeät raamit sille, mitä tulee selvittää ja millaisia suunnitelmia selvitysten sisällä tehdään. Tämä ratkaisu on perusteltu. Selvityksen vähimmäisvaatimusten listaan tulisi kuitenkin lisätä suunnitelman laatiminen maankäytön suunnittelun, asumisen ja liikenteen palveluiden järjestämisestä selvitysalueella. Käytännössä lakiluonnoksen § 4 d, *Työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne*, tuo tämän näkökulman selvityksen sisältöön. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan yhdyskuntarakenteen eheyden painoarvon tulisi näkyä myös selvityksen sisällöllisissä vaateissa.

Tampereen kaupunkiseudun eheän ja yhtenäisen kehittämisen näkökulmasta lakiluonnoksen § 4 c, *Palvelujen edellyttämä väestöpohja*, on haasteellisin. Suurilla kaupunkiseuduilla huomattava osa kehyskunnista ylittää lain väestöpohjavaatimukset 20 000 asukkaasta. Lakiluonnoksen väestöpohjavaatimus johtanee suurilla kaupunkiseuduilla tilanteeseen, jossa yksittäiset kunnat toteavat olevansa jo lainsäädännön perusteella optimaalisia kuntapalveluiden järjestäjiä ja tuottajia yhdyskuntarakenneperusteista ja työpaikkaomavaraisuudesta riippumatta.

Määräajoista ja menettelyistä

Lakiluonnoksen sisältämät esitykset selvitystöiden käynnistämisen ja laadinnan määräajoista ovat kohtuullisen realistisia. Vuoden 2013 alussa käynnistynyt Tampereen kaupunkiseudun omaehtoinen selvitys kaupunkiseudun tulevaisuuden vaihtoehtoista valmistuu tammikuun 2014 loppuun mennessä. Tähän aikatauluun peilaten kuntien päätöksenteolle asetettu takaraja yhdistymisesityksistä 1.4.2014 mennessä on kuitenkin liian kireä.

4.3.2013

Kuntauudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen saada aikaan laajoja muutoksia. Koska kuitenkin pakkoa rakenteellisten muutosten tekemiselle ei ole, lain myötä maassamme käynnistyy kymmeniä laajoja yhdistymisselvityksiä, jotka eivät johda kuntauudistuksen tavoitteiden kannalta riittäviin lopputuloksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen osana kuntauudistusta

Asukaslukuihin lukittumisen asemasta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kokonaisuutta tulisi erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla tarkastella toiminnallisista lähtökohdista. Tampereen kaupunkiseudun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteita on kehitettävä jatkossa yhtenä kokonaisuutena. Tuloksellisuuden ja tehokkuuden ohella uudistuksessa tulee painottua asiakaslähtöisyys. Uudistus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas joutuu hakemaan palveluitaan ohi luontaisen asioimissuuntansa.

Nykyinen palveluiden järjestämistapa on johtanut kehitykseen, jossa kumppani on haettu välttämättä suuntautumista keskuskaupunkiin. Seurauksena on yhdyskuntarakenteellisesti yhtenäisellä kaupunkiseudulla ollut kilpailu osaavasta työvoimasta, potilastietojärjestelmien keskustelemattomuus ja tiedon siirron ongelmat sekä erilaiset osaoptimoinnit erikoissairaanhoidon palveluiden järjestämisessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä Tampereen kaupunkiseutua tulee tarkastella yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena. Vahvan keskuskaupungin näkökulmasta ei ole mahdollista päätyä malliin, jossa keskuskaupunki luovuttaisi järjestämisvastuun kuntayhtymämuotoiselle yhteistoiminta-alueelle.

Tarkoituksenmukainen ja toimiva sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos edellyttää nykyistä selkeämpiä linjauksia niin palveluiden järjestämisen kuin rahoituksenkin osalta. Uudistuksen toimeenpanovaiheessa kunnat tulevat tarvitsemaan valtakunnallista koordinaatiota ja kohdennettua erityistukea. Kaiken kaikkiaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuksen on johdettava perustason palveluiden vahvistumiseen. Muutoin koko uudistukselta putoaa pohja.

Tampereen kaupunki katsoo, että kunnilta on pyydettävä erikseen lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen tavoitteista ja etenemisestä järjestämislakiluonnoksen valmistuttua.

4.3.2013

Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lakiluonnoksen mukaan kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseksi kunnille tarjotaan tukea laissa edellytettyjen yhdistymisselvitysten tekemiseen ja niistä aiheutuviin kustannuksiin. Tampereen kaupunkiseudulla on käynnistynyt laaja, erilasten organisoitumismuotojen vaikutuksia kaupunkiseudun elinvoimaan tarkasteleva selvitys. Sen yhtenä osana tarkastellaan myös kuntaliitoksia. Tampereen kaupunkiseudun näkökulmasta on olennaista, että valtiovallan tukea suunnataan vastaavasti myös Tampereen kaupunkiseudulla tehtävään selvitykseen.

Lakiluonnoksessa kuntia kannustetaan tekemään tarvittavat kuntarakenteen muutokset suuntaamalla kunnille yhdistymisavustusta ja korvaamalla mahdolliset yhdistymisestä johtuvat valtionosuuden menetykset. Nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä tietyn ylimenokauden jälkeen valtionosuuksiin sisältyy tekijöitä, jotka vaikuttavat negatiivisesti yhdistyvien kuntien valtionosuuksiin. Tällöin yhdistyneellä kunnalla on edessään palvelujen supistaminen, verojen kiristäminen tai molemmat, jotta yhdistynyt kunta voi järjestää samat palvelut kuin ennen yhdistymistä. Tämä ei edistä yhdistymishaluja.

Valtionosuusjärjestelmää tulee uudistaa siten, että järjestelmästä poistetaan kuntien yhdistymistilanteissa valtionosuusmenetyksiä aiheuttavat porrastukset.

Lakiluonnoksen mukaan yhdistymisavustus tulee käyttää välttämättömiin kuntien yhdistymisen kustannuksiin, uuden kunnan palvelujärjestelmän kehittämiseen ja palvelujen tuottavuuden parantamiseen tai uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Lakiluonnoksessa on asetettu rajoituksia yhdistymisavustuksen käytölle. Tätä ei voida pitää hyväksyttävänä eikä avustuksen käytön kahlitseminen vain tiettyihin kohteisiin edistä kuntien yhdistymisiä.

Yhdistymisavustuksen perusosa voi vaihdella kahdesta kymmeneen miljoonaan euroon, mikä on murto-osa yhdistyvien kuntien yhteenlasketusta talousarviosta. Yhdistymisavustus maksettaisiin kolmen vuoden aikana. Yhdistymisavustuksen pienuus ja avustuksen maksamisen jaksottaminen kolmelle vuodelle huomioiden ei avustuksen käyttöä pitäisi lainsäädännön kautta rajoittaa. Jos avustussumma olisi huomattavasti suurempi, olisi avustuksen käytön rajoittamiselle olemassa paremmin perusteluja.

4.3.2013

Tampereen kaupunki haluaa korostaa lausunnossaan erityisesti seuraavia näkökulmia:

1. Kuntauudistuksen tulee johtaa rakenteellisiin muutoksiin myös suurilla kaupunkiseuduilla
2. Suuria kaupunkiseutuja tulee tarkastella kuntauudistuksessa toiminnallisina kokonaisuuksina. Samalla on huolehdittava, että kunnan toimivaltakokonaisuus pysyy vahvana.
3. Tehtäessä suurten kaupunkiseutujen rakenteellisiä muutoksia tulee varmistaa, että valittavan organisointimallin kautta kyetään vahvistamaan alueen kilpailukykyä ja taloutta, eheyttämään yhdyskuntarakennetta, selkeyttämään demokraattista ohjausta, vahvistamaan asiakaslähtöisyyttä ja järjestämään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.
4. Kuntauudistuksen osakokonaisuuksien tulee tukea toisiaan nykyistä selkeämmin.
5. Kuntarakennelain selvityselvoitteisiin tulee lisätä suunnitelman laatiminen maankäytön suunnittelun, asumisen ja liikenteen palveluiden järjestämisestä selvitysalueella.
6. Lakiluonnoksessa esitetty takaraja yhdistymisesityksille 1.4.2014 on liian kireä.
7. Valtion tukea tulee suunnata myös Tampereen kaupunkiseudulla tehtävään omaehtoiseen selvitykseen, jossa tarkastellaan erilaisia organisointivaihtoehtoja.